

32005E0329

L 106/32

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

27.4.2005.

ZAJEDNIČKO STAJALIŠTE VIJEĆA 2005/329/ZVSP

od 25. travnja 2005.

u pogledu Revizijske konferencije iz 2005. stranaka Ugovora o neširenju nuklearnog oružja

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o Europskoj uniji, a posebno njegov članak 15.,

budući da:

- (1) Europska unija i dalje smatra da je Ugovor o neširenju nuklearnog oružja (NPT) temelj globalnog režima neširenja nuklearnog oružja, važna osnova za nastavak nuklearnog razoružanja u skladu s člankom VI. Ugovora o neširenju nuklearnog oružja i važan element u daljnjem razvoju primjene nuklearne energije u mirne svrhe.
- (2) Vijeće je 17. studenoga 2003. donijelo Zajedničko stajalište 2003/805/ZVSP o univerzalizaciji i jačanju multilateralnih sporazuma u području neširenja oružja za masovno uništenje i njihovog načina isporuke⁽¹⁾. Europsko je vijeće 12. prosinca 2003. usvojilo Strategiju protiv širenja oružja za masovno uništenje.
- (3) Vijeće sigurnosti Ujedinjenih naroda jednoglasno je usvojilo Rezoluciju 1540 (2004.), u kojoj su širenje oružja za masovno uništenje i njegov način isporuke opisani kao prijetnje međunarodnom miru i sigurnosti.
- (4) Na Konferenciji za reviziju i proširenje stranaka Ugovora o neširenju nuklearnog oružja održanoj 1995. sa zadatkom razmatranja Ugovora i pitanja njegova proširenja donesene su odluke o neograničenom proširenju Ugovora o neširenju nuklearnog oružja, o načelima i ciljevima nuklearnog neširenja i razoružanja te o jačanju procesa revizije za navedeni Ugovor i o rezoluciji o Bliskom Istoku.
- (5) Vijeće je 13. travnja 2000. donijelo Zajedničko stajalište 2000/297/ZVSP u pogledu Revizijske konferencije iz 2000. stranaka Ugovora o neširenju nuklearnog oružja⁽²⁾.
- (6) Revizijska konferencija iz 2000. stranaka Ugovora o neširenju nuklearnog oružja usvojila je završni dokument.
- (7) Pripremni odbor Revizijske konferencije iz 2005. stranaka Ugovora o neširenju nuklearnog oružja održao je tri sastanka, od 8. do 19. travnja 2002. u New Yorku, od 28. travnja do 9. svibnja 2003. u Ženevi i od 26. travnja do 7. svibnja 2004. u New Yorku.
- (8) Vijeće je 29. travnja 1997. donijelo Zajedničku akciju 97/288/ZVSP o doprinosu Europske unije u promicanju transparentnosti izvoznih kontrola za nuklearne proizvode⁽³⁾.
- (9) Vijeće je 17. svibnja 2004. donijelo Zajedničku akciju 2004/495/ZVSP o potpori djelatnostima Međunarodne agencije za atomsku energiju (IAEA) na temelju Programa nuklearne sigurnosti i u okviru provedbe Strategije EU-a protiv širenja oružja za masovno uništenje⁽⁴⁾.
- (10) Vijeće je 1. lipnja 2004. usvojilo izjavu o podršci Sigurnosnoj inicijativi za sprečavanje širenja oružja za masovno uništenje.
- (11) Dodatni protokol uz Verifikacijski sporazum između država bez nuklearnog oružja Europske zajednice za atomsku energiju (Euratom), Euratom-a i Međunarodne agencije za nuklearnu energiju (IAEA), Dodatni protokol uz Sporazum o zaštitnim mehanizmima između Francuske, Euratom-a i IAEA-e i Dodatni protokol uz Sporazum o zaštitnim mehanizmima između Ujedinjene Kraljevine, Euratom-a i IAEA-e potpisani su i stupili na snagu 30. travnja 2004.
- (12) S obzirom na ishod Revizijske konferencije iz 2000. i rasprava održanih tijekom tri sastanka Pripremnog odbora Revizijske konferencije iz 2005. stranaka Ugovora o neširenju nuklearnog oružja te imajući na umu trenutačnu situaciju, potrebno je ažurirati i dalje razvijati ciljeve određene u Zajedničkom stajalištu 2000/297/ZVSP te inicijative koje se provode prema njegovim uvjetima,

⁽¹⁾ SL L 302, 20.11.2003., str. 34.⁽²⁾ SL L 97, 19.4.2000., str. 1.⁽³⁾ SL L 120, 12.5.1997., str. 1.⁽⁴⁾ SL L 182, 19.5.2004., str. 46.

DONIJELO JE OVO ZAJEDNIČKO STAJALIŠTE:

Članak 1.

Cilj Europske unije je ojačati međunarodni režim za neširenje nuklearnog oružja promicanjem uspješnog ishoda Revizijske konferencije iz 2005. stranaka Ugovora o neširenju nuklearnog oružja.

Članak 2.

Za potrebe cilja utvrđenog u članku 1., Europska unija:

(a) doprinosi strukturnom i uravnoteženom preispitivanju funkcioniranja Ugovora o neširenju nuklearnog oružja na Revizijskoj konferenciji 2005., uključujući provedbu obveza država stranaka na temelju tog Ugovora, kao i utvrđivanje područja u kojima, i sredstava pomoću kojih treba potražiti daljnji napredak u budućnosti;

(b) pomaže u izradi konsenzusa na temelju okvira utvrđenog u Ugovoru o neširenju nuklearnog oružja podupirući Odluke i Rezoluciju usvojene na Konferenciji za reviziju i proširenje iz 1995. te završni dokument Revizijske konferencije Ugovora o neširenju nuklearnog oružja iz 2000. te imajući na umu trenutačnu situaciju promiče, *inter alia*, sljedeća bitna pitanja, uključujući:

1. poduzimanje napora za očuvanje integriteta Ugovora o neširenju nuklearnog oružja te jačanje njegove provedbe;
2. priznavanje činjenice da je Ugovor o neširenju nuklearnog oružja jedinstven i nezamjenjiv multilateralan instrument za održanje i jačanje međunarodnog mira, sigurnosti i stabilnosti, jer utvrđuje pravni okvir za sprečavanje povećanog širenja nuklearnog oružja te za razvoj daljnjeg sustava verifikacije koji jamči da države bez nuklearnog oružja koriste nuklearnu energiju isključivo u mirne svrhe te da predstavlja bitan temelj za postizanje nuklearnog razoružanja u skladu s njegovim člankom VI.;
3. djelovanje s ciljem općeg pristupanja Ugovoru o neširenju nuklearnog oružja;
4. naglašavanje apsolutne potrebe potpunog poštivanja svih odredaba Ugovora o neširenju nuklearnog oružja od strane svih država stranaka.
5. pozivanje svih država koje nisu stranke Ugovora o neširenju nuklearnog oružja da se obvežu na neširenje i razoružanje te pozivanje tih država da postanu države stranke Ugovora o neširenju nuklearnog oružja kao države bez nuklearnog oružja;
6. uviđanje da su se dogodili ozbiljni događaji širenja nuklearnog oružja od završetka Revizijske konferencije iz 2000.;

7. naglašavanje potrebe jačanja uloge Vijeća sigurnosti UN-a kao krajnjeg arbitra, kako bi ono moglo poduzeti odgovarajuće djelovanje u slučaju neispunjavanja obveza iz Ugovora o neširenju nuklearnog oružja, u skladu sa Statutom Međunarodne agencije za atomsku energiju, uključujući primjenu zaštitnih mehanizama;

8. skretanje pozornosti na potencijalne implikacije na međunarodni mir i sigurnost prouzročene povlačenjem iz Ugovora o neširenju nuklearnog oružja. Poticanje usvajanja mjera kojima se obeshrabruje povlačenje iz navedenog Ugovora;

9. pozivanje na privremenu obustavu nuklearne suradnje u slučajevima kad Međunarodna agencija za atomsku energiju (IAEA) ne može pružiti primjerena jamstva da je nuklearni program države namijenjen isključivo u mirne svrhe, sve dok Agencija ne osigura takva jamstva;

10. pozivanje država u regiji da učine Bliski Istok učinkovito provjerljivom zonom bez nuklearnog oružja i drugog oružja za masovno uništenje te njihova sustava isporuke, u skladu s Rezolucijom o Bliskom Istoku usvojenom na Konferenciji za reviziju i proširenje iz 1995.;

11. budući da je sigurnost Europe povezana sa sigurnošću na Mediteranu, prvenstvo se daje provedbi režima o neširenju nuklearnog oružja u toj regiji;

12. potvrđivanje važnosti zona bez nuklearnog oružja za mir i sigurnost, na temelju slobodno sklopljenih dogovora između država navedene regije;

13. naglašavanje potrebe da se poduzme sve što je moguće za sprečavanje rizika od nuklearnog terorizma povezanog s mogućim pristupom terorista nuklearnom oružju ili opremi koja bi se mogla koristiti u proizvodnji naprava za radiološko raspršenje i u tom smislu naglašava potrebe pridržavanja obveza na temelju Rezolucije Vijeća sigurnosti 1540 (2004.). Pozivanje na strožu sigurnost visoko radioaktivnih izvora. Podupiranje akcije skupine G8 i IAEA-e u tom pogledu;

14. uviđanje da treba odobriti, s obzirom na povećanu opasnost od širenja nuklearnog oružja i terorizma, Sigurnosnu inicijativu za sprečavanje širenja oružja za masovno uništenje, Inicijativu za smanjenje globalne prijetnje i Inicijativu skupine G8 za globalno partnerstvo;

15. poziv općem pristupanju Sporazumima o sveobuhvatnim sigurnosnim mehanizmima i Dodatnim protokolima;

16. spoznaju da Sporazumi o sveobuhvatnim zaštitnim mehanizmima i Dodatni protokoli imaju odvratajući učinak s obzirom na širenje nuklearnog oružja te predstavljaju današnju verifikacijsku normu te daljnji rad na povećanom otkrivanju svih povreda obveza iz Ugovora;
17. rad na tome da Upravni odbor IAEA-a prizna da je sklapanje Sveobuhvatnog sporazuma o zaštitnim mehanizmima i Dodatnog protokola današnja verifikacijska norma;
18. naglašavanje jedinstvene uloge IAEA-a u provjeravanju ispunjavanja obveza država bez nuklearnog oružja te im pomaže, na njihov zahtjev, da postrože sigurnost u vezi nuklearne opreme i postrojenja te poziva države da podupru Agenciju;
19. priznavanje važnosti odgovarajućih učinkovitih izvoznih kontrola, u skladu s Rezolucijom Vijeća sigurnosti 1540 (2004.) i u skladu s člankom III.2 Ugovora o neširenju nuklearnog oružja;
20. primjena, na nacionalnoj razini, učinkovite kontrole izvoza, provoza, prekrcaja i ponovnog izvoza, uključujući odgovarajuće zakone i propise u tu svrhu;
21. donošenje učinkovitih kaznenih sankcija za onemogućavanje nezakonitog izvoza, provoza, posredovanja, prometa i povezanog financiranja, u skladu s Rezolucijom Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda 1540 (2004.);
22. poticanje Zanggerove komisije i Grupe opskrbljivača nuklearnih i s tim povezanih materijala da dijele iskustvo koje se odnosi na izvozne kontrole, kako bi sve države mogle iskoristiti dogovore Zanggerove komisije i smjernice Grupe opskrbljivača nuklearnih i s tim povezanih materijala;
23. isticanje potrebe pravovremenog jačanja Smjernica Grupe opskrbljivača nuklearnih i s tim povezanih materijala kako bi se prilagodile novim izazovima neširenja;
24. pozivanje država stranaka Konvencije o fizičkoj zaštiti nuklearnih materijala na brzi završetak rada na izmjeni Konvencije;
25. prepoznavanje prava država stranaka Ugovora o neširenju nuklearnog oružja na nuklearnu energiju u mirne svrhe, u skladu s njegovim člankom IV., uzimajući u obzir članke I., II. i III. Ugovora;
26. naglašavanje značaja neprestane međunarodne suradnje s ciljem jačanja nuklearne sigurnosti, sigurnog upravljanja otpadom i radiološke zaštite te pozivanje država koje to još nisu učinile da pristupe svim odgovarajućim konvencijama što je prije moguće te da u potpunosti provode preuzete obveze;
27. uviđanje da države stranke Ugovora o neširenju nuklearnog oružja mogu, na temelju njegovog članka IV., imati pristup nuklearnoj energiji u mirne svrhe, *inter alia*, u područjima proizvodnje električne energije, industrije, zdravlja i poljoprivrede;
28. poticanje stvaranja jamstava pristupa uslugama opskrbe nuklearnim gorivom, ili nabave goriva, pod odgovarajućim uvjetima;
29. primanje na znanje izvješća stručne skupine IAEA-a o multinacionalnim pristupima ciklusu nuklearnog goriva te promicanje rane kontrole od strane IAEA-a;
30. naglašavanje, istodobno potvrđujući smanjivanje nuklearnog oružja koje je počelo završetkom hladnog rata, potrebu cjelokupnog smanjenja nuklearnih arsenala s ciljem postizanja postupnog i sustavnog nuklearnog razoružanja na temelju članka VI. Ugovora o neširenju nuklearnog oružja i pozdravljanje, u ovom kontekstu, ratifikacije Moskovskog ugovora od strane Ruske Federacije i Sjedinjenih Američkih Država 2002., naglašavajući pritom potrebu većeg napretka u smanjivanju njihovih arsenala;
31. naglašavanje potrebe provedbe izjava koje su dali predsjednici Rusije i Amerike 1991. i 1992. o unilateralnim smanjenjima njihovih zaliha nestrategskog nuklearnog oružja te pozivanje svih država koje posjeduju nestrategsko nuklearno oružje da ih uključe u svoje opće kontrole oružja i procese razoružavanja s ciljem njihovog smanjivanja i ukidanja;
32. priznavanje provedbe načela ireverzibilnosti za usmjeravanje mjera u području kontrole nuklearnog razoružavanja i kontrole oružja, kao doprinos održanju i jačanju međunarodnog mira, sigurnosti i stabilnosti, uzimajući ove uvjete u obzir;
33. priznavanje važnosti, sa stajališta nuklearnog razoružanja, programa za uništavanje i eliminaciju nuklearnog oružja te eliminaciju materijala za fisiju kako je utvrđeno u Svjetskom partnerstvu skupine G8;

34. ulaganje napora u osiguranje transparentnosti, kao dobrovoljne Mjere za izgradnju pouzdanja za podršku daljnjem napretku razoružanja;
35. budući da Sporazum za sveobuhvatnu zabranu nuklearnih pokusa (CTBT) čini glavni dio režima nuklearnog razoružanja i režima neširenja i s ciljem njegova stupanja na snagu što je prije moguće, bezuvjetno zahtijeva od država, posebno onih navedenih u Prilogu II., da potpišu i ratificiraju navedeni Sporazum bez odgode i bezuvjetno te do stupanja na snagu navedenog Sporazuma, zahtijevaju od svih država članica da se pridržavaju moratorija te da se suzdrže od svih djelovanja suprotnih obvezama i odredbama navedenog Sporazuma. Naglašava važnost rada Pripremne komisije za organizaciju CTBT-a te aktivno podupire rad Posebnog predstavnika država koje su ratificirale Sporazum kojim se promiče opće pristupanje Sporazumu;
36. ponovno pozivanje Konferencije o razoružanju da neposredno započne te brzo sklopi ne-diskriminirajući, opće primjenjiv Sporazum kojim se zabranjuje proizvodnja fisijskog materijala za nuklearno oružje ili drugih nuklearnih eksplozivnih naprava, bez preduvjeta, i imajući na umu posebno izvješće koordinatora i mandat koji je u njega uključen te, do stupanja na snagu navedenog Sporazuma, zahtijevanje od svih država da proglase te se pridržavaju moratorija na proizvodnju fisijskog materijala za nuklearno oružje ili drugih nuklearnih eksplozivnih naprava. EU pozdravlja djelovanje pet država s nuklearnim oružjem koje su odredile odgovarajući moratorij;
37. pozivanje svih navedenih država da poduzmu odgovarajuće mjere s ciljem smanjivanja rizika od slučajnog nuklearnog rata;
38. razmatranje pitanja sigurnosnih jamstava državama strankama Ugovora o neširenju nuklearnog oružja bez nuklearnog oružja koje ne posjeduju nuklearno naoružanje;
39. pozivanje država koje posjeduju nuklearno oružje da ponovno potvrde postojeća sigurnosna jamstva koja je Vijeće sigurnosti Ujedinjenih naroda utvrdilo u Rezoluciji 984 (1995.) te da potpišu i ratificiraju odgovarajuće protokole o zonama bez nuklearnog oružja, koji su sastavljeni nakon potrebnih savjetovanja, te potvrđivanje da su sigurnosna jamstva temeljena na Ugovoru dostupna takvim zonama;
40. naglašavanje potrebe općeg razoružanja;
41. isticanje važnosti općeg pristupanja i provedbe Konvencije o biološkom i toksičnom oružju (BTWC),
- Konvencije o kemijskom oružju (CWC) i konvencija, mjera i inicijativa koje doprinose konvencionalnoj kontroli oružja;
42. zahtijevanje općeg pristupanja i učinkovite primjene Haškog kodeksa postupanja protiv širenja balističkog oružja;
43. rad na rješavanju problema regionalne nestabilnosti i nesigurnosti te konfliktnih situacija koje su često korijen programa naoružavanja.

Članak 3.

Akcija koju Europska unija poduzima za potrebe članka 2. uključuje:

- (a) prema potrebi, mjere koje poduzima Predsjedništvo, na temelju članka 18. Ugovora o Europskoj uniji, s ciljem promicanja univerzalnosti Ugovora o neširenju nuklearnog oružja;
- (b) demarše Predsjedništva, na temelju članka 18. Ugovora o Europskoj uniji, s obzirom na države stranke Ugovora o neširenju nuklearnog oružja, s ciljem traženja njihove podrške za ciljeve određene u članku 2. ovog Zajedničkog stajališta;
- (c) provođenje sporazuma od strana država članica o nacrtima prijedloga o stvarnim pitanjima koje Europska unija treba dati na razmatranje državama strankama Ugovora o neširenju nuklearnog oružja koji bi mogli činiti osnovu za odluke Revizijske konferencije iz 2005. Ugovora o neširenju nuklearnog oružja;
- (d) izjave Europske unije koje je dostavilo Predsjedništvo u općoj raspravi te u raspravama na tri glavna odbora.

Članak 4.

Ovo Zajedničko stajalište proizvodi učinke na dan donošenja.

Članak 5.

Ovo se Zajedničko stajalište objavljuje u *Službenom listu Europske unije*.

Sastavljeno u Luxembourg 25. travnja 2005.

Za Vijeće
Predsjednik
J. ASSELBORN